

Rapport

Rapport over een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Gelderland-Midden te Arnhem. Bestuursorgaan: de beheerder van het regionale politiekorps Gelderland-Midden (de burgemeester van Arnhem)

Datum: 24 februari 2011

Rapportnummer: 2011/064

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Gelderland-Midden hem op 22 juni 2008 ten onrechte hebben aangehouden.

Verder klaagt hij erover dat zij daarbij disproportioneel geweld hebben gebruikt door hem zonder waarschuwing van achteren te benaderen en hem hardhandig tegen de grond te werken en te boeien.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

1. Op zaterdagavond 21 juni 2008 keek verzoeker in een café in het uitgaansgebied van Arnhem met vrienden naar de wedstrijd Nederland-Rusland, die gespeeld werd in het kader van het Europees Kampioenschap Voetbal in Oostenrijk en Zwitserland. Gedurende de avond dronk hij naar eigen zeggen ongeveer tien glazen bier.

2. Die avond waren politieambtenaren B., G., E. en K. belast met het toezicht in het uitgaansgebied van Arnhem, waaronder de K.markt. Zij waren in uniform gekleed en droegen gele hesjes.

In het uitgaansgebied stonden op verschillende plekken grote schermen op straat waarop de wedstrijd kon worden gevolgd.

3. Rond 02.00 uur liep verzoeker met zijn vriendin door de K.straat. Op een gegeven moment liepen verzoeker en politieambtenaar B. tegen elkaar op. B. gaf verzoeker te kennen dat hij daarvan niet van gediend was. Verzoeker liep daarna verder.

4. Toen verzoeker enige meters was doorgelopen, hoorden de politieambtenaren B., G., E. en K. dat er luidkeels "homo's" werd geroepen.

5. G. hield vervolgens verzoeker aan, daarbij geholpen door E. G. bracht verzoeker tussen een aantal statafels naar de grond en E. legde hem handboeien aan. Collega's K. en B. schermden de aanhouding af. Verzoeker liep kneuzingen en kleine hoofdwondjes op. Na zijn aanhouding brachten de betrokken politieambtenaren hem naar het politiebureau.

6. Op 22 juni 2008 kreeg verzoeker door de politie op het politiebureau een dagvaarding uitgereikt om op 8 september 2008 te verschijnen voor de politierechter te Arnhem wegens verdenking van opzettelijke belediging van de vier politieambtenaren gedurende de rechtmatige uitoefening van hun bediening. Daarna werd hij rond 14.25 uur heengezonden.

7. Op 24 juni 2008 diende verzoeker een klacht in bij de politie Gelderland-Midden over het optreden van de politieambtenaren en zijn aanhouding.

8. In het kader van informele bemiddeling sprak verzoeker op 17 juli 2008 met de klachtbehandelaar. Omdat dit gesprek niet tot een oplossing van zijn klacht leidde, vroeg verzoeker om een formeel besluit van de korpsbeheerder.

9. Op de zitting van de politierechter op 8 september 2008 sprak de politierechter verzoeker vrij van belediging van de betrokken politieambtenaren.

10. In het kader van de formele klachtbehandeling vond op 16 december 2008 een hoorzitting plaats van de Klachtencommissie politieregio Gelderland-Midden (verder de Klachtencommissie). Op 31 december 2008 bracht de Klachtencommissie haar advies uit aan de korpsbeheerder. Bij besluit van 9 februari 2009 verklaarde de korpsbeheerder de klacht van verzoeker op alle punten ongegrond.

11. Verzoeker kon zich niet vinden in het oordeel van de korpsbeheerder over zijn klacht en wendde zich op 7 juli 2009 tot de Nationale ombudsman.

Klacht over al dan niet terechte aanhouding

Visie van verzoeker

1.1. Verzoeker klaagt erover dat de betrokken politieambtenaren G. en E. hem ten onrechte aanhielden wegens belediging. Hij ontkent dat hij "homo's" naar de betrokken ambtenaren zou hebben geroepen. Daarbij wijst hij erop dat de officier van justitie op de zitting van 8 september 2009 vrijspraak had geëist en de politierechter deze eis overnam en hem vrijsprak.

Visie van de korpsbeheerder

1.2. In reactie op de opening van het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de korpsbeheerder weten dat hij deze klacht niet gegrond acht.

Hij geeft daartoe aan dat het de ervaring van de politie is dat kordaat en snel optreden van de politie bij evenementen, zoals het vertonen van de EK-wedstrijd Nederland-Rusland op grote schermen in het uitgaansgebied, escalaties voorkomt. Er was die dag voor gekozen om niet, zoals gebruikelijk bij evenementen, de Mobiele Eenheid in te zetten voor de handhaving van de openbare orde, maar om dat over te laten aan het politieteam dat normaliter zorg draagt voor de handhaving van de openbare orde op uitgaansavonden.

Het bejegeningprofiel dat op die avond werd gebruikt, was hetzelfde als op normale uitgaansavonden: snel en kordaat ingrijpen om escalaties te voorkomen en direct aanhouden zodra niet werd voldaan aan een vordering om zich te verwijderen. Dat is ook

precies wat er met verzoeker is gebeurd, aldus de korpsbeheerder. De situatie dreigde uit de hand te lopen, waarop verzoeker meerdere malen werd gevorderd om zich te verwijderen van de K.markt. Toen hij vervolgens niet aan die vordering voldeed, werd hij aangehouden.

Volgens verzoeker zou hem toen niet of onvoldoende duidelijk zijn gemeld dat hij was aangehouden en ter zake waarvan. Daarom zou hij zich hebben verzet tegen de aanhouding en zou er toen door de politie disproportioneel geweld zijn gebruikt. De korpsbeheerder geeft in dit kader aan dat achteraf niet meer kan worden vastgesteld of aan verzoeker duidelijk werd gezegd dat hij was aangehouden. Door de betrokken ambtenaar werd toegegeven dat hij dat mogelijk was vergeten.

De korpsbeheerder wijst er echter op dat er bij verzoeker geen onduidelijkheid kon bestaan over het feit dat hij te maken had met de politie. De vier betrokken ambtenaren waren immers allen duidelijk herkenbaar als politieambtenaren. De korpsbeheerder stelt zich op het standpunt dat het in dit geval dan ook van ondergeschikt belang is of verzoeker duidelijk werd gemeld dat hij werd aangehouden. Door het enkele ontbreken van deze mededeling ontvalt niet de legitimiteit aan het verdere optreden van de politieambtenaar. Verder wijst de korpsbeheerder erop dat verzoeker er niet alleen voor koos om niet te voldoen aan de hem wel duidelijk gedane vordering zich te verwijderen, maar vervolgens ook nog besloot om zich te verzetten tegen het optreden van duidelijk herkenbare politieambtenaren. Dit laatste is op zichzelf een strafbaar feit.

Deze omstandigheden brachten de korpsbeheerder ertoe om af te wijken van het advies van de hoofdofficier van justitie om de klacht gegrond te verklaren ten aanzien van het gebruikte geweld. De korpsbeheerder stelt bovendien dat er geen sprake was van een onterechte aanhouding.

Advies van de Klachtencommissie van 31 december 2008

1.3. De Klachtencommissie stelde in het kader van de interne klachtprocedure in haar advies van 31 december 2008 aan de korpsbeheerder dat verzoeker had geklaagd over de bejegening en het geweldgebruik door de politie.

De Klachtencommissie stelde dat er op de K.markt bij uitgaansdrukte sprake is van een andere atmosfeer dan in de rest van de stad en dat aanhoudingen daar, volgens vast beleid, over het algemeen dan ook op enigszins andere wijze - en wel harder - verricht worden dan elders. Dat laat onverlet dat ook de politie zich aan bepaalde regels dient te houden, aldus de Klachtencommissie. In dat kader stelde de Klachtencommissie zich de vraag of het noodzakelijk was om verzoeker naar de grond te werken. Door de politie was volgens de Klachtencommissie toegegeven dat aan verzoeker in eerste instantie niet was medegedeeld dat hij was aangehouden en waarom. Dat verzoeker zich daarom heeft geprobeerd los te rukken, is naar het oordeel van de Klachtencommissie dan ook te

billijken. Omdat verzoeker daarover echter geen klacht had ingediend, gaf de Klachtencommissie op dat punt geen advies aan de korpsbeheerder.

Verder stelde de Klachtencommissie dat er, ook in het onderhavige geval, een verschil bestaat tussen de gebruikelijke werkwijze van de politie, met name in het uitgaansgebied, en het verwachtingspatroon dat bij de gewone burger bestaat als hij door de politie wordt aangehouden. De Klachtencommissie kwam tot het advies dat er in dit geval weliswaar geweld werd gebruikt bij de aanhouding van verzoeker, in het verlengde van het openbare beleid rond de K.markt, maar dat het gebruikte geweld door de meerderheid van de Klachtencommissie niet als buitenproportioneel werd aangemerkt.

Dit advies van de Klachtencommissie werd geheel door de korpsbeheerder overgenomen in diens besluit van 9 februari 2009.

Lezing van politieambtenaar G.

1.4. In het kader van de interne klachtprocedure verklaarde politieambtenaar G. tegenover de Klachtencommissie dat hij met zijn drie collega's in de K.straat liep. Het was druk in die straat. Hij zag dat een man tegen zijn collega B. opliep en dat B. die persoon daarvoor een reprimande gaf. G. besloot de man aan te houden toen hij hem vervolgens luidkeels "homo's" hoorde roepen. Hij bracht verzoeker beheerst naar de grond om hem onder controle te krijgen, aldus G. Daarbij kwamen zij tussen de statafels terecht. De drie collega's stonden toen vlakbij. Volgens G. probeerde verzoeker zich los te rukken.

G. verklaarde tegenover de Klachtencommissie dat hij verzoeker niet had meegedeeld dat hij was aangehouden, maar dat het voor verzoeker wel duidelijk was dat hij met de politie te maken had.

1.5. Ten behoeve van het onderzoek naar de klacht van verzoeker verklaarde G. op 27 augustus 2010 telefonisch desgevraagd nog het volgende.

G. gaf aan dat hij die avond van de EK-wedstrijd Nederland-Rusland was belast met het toezicht op de K.markt. De wedstrijd werd live uitgezonden op verschillende grote schermen op het plein en omliggende straatjes. Omdat er veel meer publiek op de been was dan op een normale uitgaansavond, hadden ook meer politieambtenaren dienst. Voor het moment van aanhouding van verzoeker waren er die avond al veel ongeregelheden geweest. Zo had de politie kort na afloop van de verloren wedstrijd hard moeten optreden toen er een grote vechtpartij uitbrak. Daarbij raakte een aantal collega's gewond. Er hing een dreigende sfeer, vanwege het verlies van het Nederlands elftal en de hoeveelheden genuttigde alcohol. Er werden veel aanhoudingen verricht.

G. gaf aan dat er in groepjes van vier á vijf collega's werd gesurveilleerd, en dat de politieambtenaren allemaal duidelijk herkenbaar waren, in uniform gekleed en met een geel hesje aan.

Het bejegeningsprofiel voor die avond was het eerst op rustige toon aanspreken van mensen die zich misdroegen. Maar bij strafbare feiten als vechten en belediging zou er meteen worden doorgepakt, aldus G. Met doorpakken bedoelde hij aanhouden. Dat was om eventuele ongeregelheden zoveel mogelijk vooraf de kop in te drukken en een signaal af te geven aan het publiek dat ongeregelheden niet zouden worden geaccepteerd door de politie.

Over het voorval met verzoeker gaf G. aan dat hij zich nog het volgende kon herinneren. Hij liep op dat moment met zijn collega's over de K.markt, hij liep achteraan. Het was erg druk in die straat. Hij zag dat er tussen één van zijn collega's en verzoeker iets voorviel. Een man, naar later bleek verzoeker, liep naar mening van G. kennelijk opzettelijk tegen de collega aan. G. zag dat er ook iets werd gezegd door de beide mannen. Hij stond er te ver vandaan om dat te kunnen verstaan, hij was een paar meter van hen verwijderd. Maar uit hun lichaamshouding maakte G. op dat het geen vriendelijk gesprek was. Hij zag dat verzoeker door zijn collega werd weggestuurd. Terwijl G. doorliep naar zijn collega, zag hij dat verzoeker in eerste instantie enkele passen doorliep maar zich toen omdraaide. G. hoorde dat verzoeker daarbij een beledigende term naar zijn collega riep. G. gaf zeer stellig aan dat er bij hem geen enkele twijfel bestaat dat het verzoeker was die iets beledigends riep naar zijn collega. G. kon zich niet meer herinneren wat verzoeker precies had geroepen maar gaf aan hij wel duidelijk kon horen dat verzoeker zijn collega beledigde te midden van het aanwezige publiek. Hij pakte verzoeker daarop stevig bij diens arm. Daarna sprak G. verzoeker aan en vertelde hem dat hij was aangehouden. G. gaf desgevraagd aan dat het hem bekend is dat verzoeker nadien door de rechter is vrijgesproken. Hij vindt dat onbegrijpelijk gezien het gebeurde, maar stelt dat het aan de rechter is om daarover een oordeel te vellen.

G. gaf desgevraagd aan dat hij het besluit om verzoeker aan te houden zelf nam, zonder daarover eerst met zijn collega's te overleggen. Dat is de normale gang van zaken, aangezien er voorafgaand aan een dienst altijd wordt besproken wat het bejegeningsprofiel van de avond zal zijn, aldus G. Alle collega's weten dan dat er bij strafbare feiten meteen wordt opgetreden, waardoor er ter plaatse geen overleg meer nodig is.

Verder verklaarde G. nog desgevraagd dat er wel publiek naar de aanhouding stond te kijken, maar dat niemand probeerde zich met de aanhouding te bemoeien.

Lezing van politieambtenaar E.

1.6. In het kader van de interne klachtprocedure verklaarde politieambtenaar E. tegenover de Commissie voor de Politieklachten dat hij zag dat G. verzoeker aanhield en dat hij hem toen daarbij geassisteerd had. E. deed vervolgens de handboeien om bij verzoeker.

1.7. Ten behoeve van het onderzoek naar de klacht van verzoeker verklaarde E. op 27 augustus 2010 telefonisch desgevraagd nog het volgende.

E. kon zich herinneren dat het de avond en nacht van de EK-voetbalwedstrijd Nederland-Rusland heel onrustig was geweest met heftige ongeregelheden en veel aanhoudingen. Er waren veel mensen onder invloed van drank en/of drugs, waardoor er een broeierige sfeer hing. Ook was het drukker dan op een gewone uitgaansavond. E. verklaarde dat het bejegeningprofiel voor die avond was: meteen optreden bij zwaardere strafbare feiten als belediging, diefstal of geweld. Dus niet eerst waarschuwen, maar meteen aanhouden.

E. kon zich herinneren dat hij met zijn drie collega's op straat liep tijdens hun surveillancedienst in het uitgaansgebied. Hij zag dat verzoeker op enig moment tegen één van zijn collega's opliep, waarna er een korte woordenwisseling ontstond tussen verzoeker en die collega. E. kon niet horen wat er precies werd gezegd.

Daarna liep hij verder met zijn collega's. Hij verklaarde dat verzoeker op dat moment nog wel binnen zijn gezichtsveld was. Al na enkele seconden zag hij dat verzoeker een beledigende opmerking maakte in de richting van E. en zijn collega's, zo luid dat het voor het publiek om hen heen goed hoorbaar was. Hij kon zich niet meer herinneren wat verzoeker precies had gezegd, maar het was voor hem op dat moment heel duidelijk dat het beledigend was bedoeld en tegen E. en zijn collega's was gericht.

E. verklaarde dat G. meteen als eerste naar verzoeker toeliep. Dat was zonder eerst te overleggen. E. liep achter hem om hem te assisteren. Verzoeker was een paar passen van hen verwijderd. E. stelde zich te kunnen herinneren dat G. verzoeker eerst bij de schouder pakte en hem toen aansprak. E. wist niet meer hoe verzoeker daar op reageerde.

Lezing van politieambtenaar B.

1.8. In het kader van de interne klachtprocedure verklaarde politieambtenaar B. tegenover de Klachtencommissie dat het in het uitgaansgebied behoorlijk druk was vanwege de voetbalwedstrijd. Op een gegeven moment kreeg hij een soort bodycheck tegen zijn schouder. Hij sprak verzoeker daarop aan omdat hij dat niet leuk vond. B. verklaarde dat hij toen merkte dat verzoeker alcohol had gedronken. Er bestond geen twijfel bij B. dat er opzet in het spel was, hoewel verzoeker ontkende dat hij ook maar iets had gedaan. Toen verzoeker wegliep, riep deze "homo's" naar B. en zijn collega's. Daarop werd hij door collega G. aangehouden. B. verklaarde desgevraagd dat hij geen stap opzij had kunnen doen om de botsing met verzoeker te voorkomen.

1.9. Ten behoeve van het onderzoek naar de klacht van verzoeker verklaarde B. op 1 september 2010 telefonisch desgevraagd nog het volgende.

B. vertelde dat er die avond, vanwege de drukte rond de wedstrijd, voor was gekozen om in koppels van vier in plaats van twee collega's te surveilleren. Het zou anders ingeval van incidenten te lang kunnen duren voordat er assistentie ter plaatse zou zijn.

B. kon zich herinneren dat het een chaotische avond was geweest met een dreigende sfeer en veel vechtpartijen. Hij noemde als voorbeeld dat een groep collega's had moeten optreden tegen een grote groep van zo'n veertig man, die op rellen uit was. Daarbij waren toen aanhoudingen verricht.

B. gaf opnieuw aan dat hij zich kon herinneren dat verzoeker op het drukke plein bewust tegen hem was opgelopen en B. een soort bodycheck had gegeven tegen zijn schouder. Er was bij B. geen twijfel dat verzoeker dat met opzet had gedaan, waarschijnlijk om te provoceren. Verzoeker maakte op B. de indruk dat hij had gedronken, maar verzoeker was niet zo dronken dat hij niet meer normaal kon lopen. B. vertelde dat hij verzoeker toen op duidelijke toon had gezegd dat hij niet gediend was van dat soort gedrag.

B. verklaarde dat hij had besloten om verzoeker op dat moment niet aan te houden, omdat een aanhouding zou betekenen dat hij en zijn collega's daar veel tijd aan kwijt zouden zijn, wat gezien de drukte en de dreigende sfeer niet wenselijk was. Hij had er daarom voor gekozen om verzoeker alleen aan te spreken op zijn gedrag. Hij stelde dat hij verzoeker niet had gevorderd om zich te verwijderen van die plek, maar dat hij hem wel had gezegd dat hij de politie niet moest lastig vallen met dit soort gedrag en dat verzoeker moest doorlopen. B. verklaarde dat hij uit zijn ervaring met toezicht houden in uitgaansgebieden heeft geleerd dat sommige personen willen uitproberen waar de grens bij de politie ligt. Hij stelde dat hij verzoeker die grens in dit geval duidelijk had aangegeven. B. gaf aan dat zij daarna weer uit elkaar gingen.

Toen B. en zijn collega's verder wilden lopen, hoorde en zag B. dat verzoeker hard "homo's" naar hen riep. Daarover bestaat bij B. geen enkele twijfel. Hij herkende de stem van verzoeker als die van degene die "homo's" riep. Verzoeker werd vervolgens aangehouden door twee collega's. B. en de andere collega's schermde de aanhouding af van het overige publiek, zoals gebruikelijk is. Omdat hij het publiek in de gaten moest houden, zag hij niet veel van de aanhouding zelf. Hij kon zich nog wel herinneren dat hij verzoeker op een gegeven moment op de grond tussen de statafels zag liggen.

B. benadrukte nogmaals dat verzoeker de gelegenheid had gekregen om zijn gedrag aan te passen doordat B. hem na de bodycheck niet direct aanhield maar hem slechts een reprimande gaf. Toch koos verzoeker er voor om de betrokken ambtenaren te beledigen. B. gaf desgevraagd aan dat hem bekend was dat de officier van justitie het proces verbaal van de aanhouding niet voldoende gemotiveerd vond, hetgeen tot een vrijspraak had geleid. Toch stelde B. nogmaals dat er bij hem geen enkele twijfel bestond dat het verzoeker was die hen had uitgescholden.

Desgevraagd gaf B. nog aan dat er tijdens de aanhouding geen dreiging was vanuit het publiek.

Lezing van politieambtenaar K.

1.10. Ten behoeve van het onderzoek naar de klacht van verzoeker verklaarde K. op 1 september 2010 telefonisch desgevraagd het volgende.

K. verklaarde dat de sfeer in het drukke uitgaansgebied na de verloren wedstrijd Nederland-Rusland grimmig en onrustig was en dat er die avond extra politie-inzet was.

K. zag dat verzoeker tegen zijn collega B. aanliep en naar zijn indruk gebeurde dat met opzet. Volgens K. zocht verzoeker duidelijk de confrontatie met B. op. B. sprak toen verzoeker op een zakelijke toon aan op diens gedrag, aldus K. Volgens K. kwam verzoeker niet dronken over, hij kon goed op eigen benen staan. Pas bij de arrestantenbus had K. gemerkt dat verzoeker naar drank rook.

Toen K. en zijn collega's vervolgens aanstalten maakten om door te lopen, hoorde hij verzoeker hardop "homo's" zeggen. Verzoeker stond toen nog dichtbij hen. Hoewel hij verzoeker die woorden alleen had horen maar niet had zien zeggen, bestaat er bij K. geen twijfel dat het verzoeker was die deze belediging had geuit, omdat hij verzoeker kort daarvoor nog had horen praten met zijn collega B.

Omdat twee van zijn collega's dicht bij verzoeker stonden, verrichtten zij de aanhouding, aldus K. Hij zelf schermde samen met B. de aanhouding af. Daardoor had hij niet de hele aanhouding gezien. Het aanwezige publiek keek wel naar de aanhouding, maar probeerde niet om zich ermee te bemoeien.

Visie van de hoofdofficier van justitie te Arnhem

1.11. In het kader van de interne klachtbehandeling werd de hoofdofficier van justitie op 14 januari 2009 verzocht om te reageren op het concept-afdoeningsbesluit van de korpsbeheerder. Hij adviseerde de korpsbeheerder in zijn brief van 16 februari 2009 om de klacht over de bejegening ongegrond en de klacht over het geweldgebruik gegrond te verklaren. Ten aanzien van de klacht over het geweld stelde de hoofdofficier van justitie dat zijn advies afweek van het concept besluit van de korpsbeheerder omdat hij meende dat de aanhouding op een andere wijze had moeten gebeuren. Aan verzoeker had eerst de mededeling moeten worden gedaan dat hij was aangehouden en waarom.

1.12. In zijn reactie van 23 november 2009 aan de Nationale ombudsman herhaalde de hoofdofficier van justitie bovenstaand standpunt en gaf daarbij aan dat hem bovendien de noodzaak tot geweldstoepassing niet was gebleken uit het dossier.

Verder gaf hij aan dat verzoeker bij vonnis van 8 september 2008 door de politierechter was vrijgesproken ter zake van belediging van een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn/haar bediening. De reden daarvoor was een te summier proces-verbaal van aanhouding en de genoemde drukte op straat ten tijde van het gebeurde, als ook de ontkennende verklaring van verzoeker en zijn suggestie dat iemand anders de beledigende uiting gedaan had. Daardoor was er onvoldoende wettig en overtuigend bewijs voor de verdenking dat verzoeker de betrokken ambtenaren had beledigd, aldus de hoofdofficier van justitie.

Reactie van verzoeker op het standpunt van de korpsbeheerder en de verklaringen van de betrokken politieambtenaren

1.13. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder, de hoofdofficier van justitie en de verklaringen van de betrokken politieambtenaren gaf verzoeker nog aan dat hij door de verklaring van politieambtenaar E. tegenover de Nationale ombudsman wordt gesterkt in zijn overtuiging dat politieambtenaar G. vanuit een impuls handelde. E. verklaarde dat G. zonder eerst te overleggen op verzoeker was afgelopen. Volgens verzoeker is dat in strijd met de geweldsinstructie. Ook betekent dit volgens verzoeker dat politieambtenaar G. op de zitting van de Klachtencommissie een valse verklaring heeft afgelegd.

Overige relevante informatie

1.14. In het proces-verbaal van aanhouding van 22 juni 2008 noteerden de betrokken politieambtenaren dat verzoeker in de K.straat kennelijk opzettelijk en met kracht tegen B. was opgelopen, hoewel er voldoende ruimte was om te kunnen passeren. Wel was er op dat moment veel publiek in die straat vanwege de voetbalwedstrijd. Nadat verzoeker hierop was aangesproken, werd hij met een reprimande weggestuurd. Verzoeker liep enkele meters weg in de richting van het W.plein, draaide zich toen om en riep luidkeels "homo's" tegen de politieambtenaren. Dit was voor hen en het overige publiek duidelijk hoorbaar, aldus de verbalisanten. Zij gaven aan dat zij zich door die opmerking in hun eer en goede naam aangetast voelden. Daarop werd verzoeker aangehouden. De handboeien werden gebruikt om reden van gevaar voor ontvluchting en veiligheid, aldus de verbalisanten.

1.15. In het proces verbaal van verhoor van 22 juni 2008 staat vermeld dat verzoeker het volgende had verklaard:

"Ik liep richting het station (...). Onderweg werd ik door de politie opgepakt.

Ik weet niet waarom ik werd aangehouden. Ik hoor nu van u dat ik de politie uitgemaakt heb voor "homo's".

U vertelt mij ook dat één van de politieagenten verklaard heeft dat ik opzettelijk tegen hem aangelopen zou zijn. Dat is niet waar. Ik kan mij niet herinneren dat ik tegen de politieman

opgelopen ben.

Ik heb ook geen "homo's" geroepen tegen de politieagenten.

(..)

Ik vroeg de politieagenten waarom ik was aangehouden maar mij werd niets verteld.

U vraagt mij of ik mij de situatie nog goed kan herinneren? Ik kan mij de situatie nog goed herinneren.

Ik weet dat de politieagenten duidelijk herkenbaar waren als politieagenten.

Ik had gisteren niet echt veel alcohol op. Ik denk dat ik ongeveer tien glazen bier gedronken had over de hele avond. Ik voelde mij niet dronken.

U vraagt mij hoe het kan dat vier politieagenten verklaren dat ik luidkeels "homo's" geroepen zou hebben richting hen? Ik heb het niet geroepen. Het was druk. Ik denk dat de politie gewoon iemand heeft gepakt waarvan zij dachten dat hij dat geroepen had."

Beoordeling

1.16. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. In dit geval gaat het om bescherming van het recht op persoonlijke vrijheid. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in verdragen en de Grondwet. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag ontnemen. Zo biedt artikel 53 Wetboek van Strafvordering (Sv, zie Achtergrond, onder 2.) een wettelijke basis voor aanhouding van een persoon ten aanzien van wie een redelijke verdenking van een strafbaar feit bestaat.

1.17. Voor de beoordeling van de vraag of de politie in redelijkheid verzoeker kon aanhouden, is van belang of verzoeker kon worden aangemerkt als verdachte van een strafbaar feit in de zin van artikel 27 Sv. (zie Achtergrond, onder 1.). Iemand kan slechts als verdachte worden aangemerkt indien er sprake is van een *redelijk vermoeden van schuld*. Dat vermoeden van schuld dient te steunen op specifieke feiten of omstandigheden van het geval en dit dient bovendien naar objectieve maatstaven gezien redelijk te zijn. Het is dus geen vereiste dat er op het moment dat wordt besloten om al dan niet tot aanhouding over te gaan, ook al *vast staat* dat die persoon het gestelde strafbare feit ook daadwerkelijk heeft begaan. Een redelijke verdenking is voldoende om tot aanhouding over te gaan.

1.18. In dit kader is de Nationale ombudsman het volgende gebleken.

Politieambtenaar G., die zelfstandig tot het aanhouden van verzoeker besloot, verklaarde desgevraagd zeer stellig dat het verzoeker was die "homo's" riep. Hij stelde dat hij had gezien hoe verzoeker, nadat deze eerder door collega B. was weggestuurd, zich na een paar passen omdraaide en toen een belediging uitte in de richting van G. en zijn collega's.

De verklaringen van politieambtenaren E. en B. luiden overeenkomstig. Zij verklaarden eveneens dat zij zagen en hoorden dat verzoeker een beledigende term naar hen riep, al konden zij ten tijde van het afleggen van hun verklaring tegenover de Nationale ombudsman niet meer aangeven wat verzoeker precies had geroepen. Politieambtenaar K. verklaarde zonder twijfel dat hij verzoeker "homo's" had horen zeggen. Hij had het verzoeker niet zien zeggen omdat K. al aanstalten had gemaakt om verder te lopen in een andere richting, van verzoeker weg. Verder valt uit hun verklaringen op te maken dat zij allen de botsing enkele momenten voor de gestelde belediging tussen verzoeker en B. en het vervolgens vermanend toespreken door B. van verzoeker, als aanloop zagen tot het uiten van de belediging.

1.19. Gelet op het voorgaande stelt de Nationale ombudsman dat er *op dat moment* voldoende concrete en actuele omstandigheden waren om te spreken van een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit, in dit geval belediging van een ambtenaar in functie (artikel 266 en 267 Wetboek van Strafrecht; zie Achtergrond, onder 3. en 4.).

Op dit punt merkt de Nationale ombudsman op dat de korpsbeheerder in diens reactie op de klacht van verzoeker aangaf dat verzoeker was aangehouden wegens het niet voldoen aan een vordering zich te verwijderen van de K.markt. Uit het proces-verbaal van aanhouding, het proces-verbaal van verhoor en de dagvaarding blijkt echter dat verzoeker werd aangehouden op verdenking van belediging van een ambtenaar in functie.

1.20. De Nationale ombudsman hecht eraan te benadrukken dat de vaststelling dat er op dat moment een *redelijk vermoeden* van schuld was op grond waarvan tot aanhouding kon worden besloten, niet betekent dat volgens hem daarmee tevens vast staat dat verzoeker de veronderstelde belediging daadwerkelijk heeft geuit. Dat oordeel is immers voorbehouden aan de rechter die, zoals eerder al aangegeven, uiteindelijk tot vrijspraak besloot omdat hij niet de wettelijk vereiste *overtuiging* had dat verzoeker het gestelde strafbare feit had begaan. De hoofdofficier van officier noemde daarvoor een aantal redenen, zoals de suggestie van verzoeker dat iemand anders de beledigende uiting gedaan had.

Overigens merkt de Nationale ombudsman nog op dat de hoofdofficier van justitie in zijn reactie aan de korpsbeheerder en later aan de Nationale ombudsman niet verklaarde dat hij de aanhouding op zichzelf onrechtmatig vond. Wel stelde hij zich ten aanzien van het klachtelement "geweldgebruik", dat hierna onder 2.1. e.v. zal worden besproken, op het standpunt dat de aanhouding op een andere manier had moeten gebeuren, in die zin dat aan verzoeker eerst de mededeling gedaan had moeten worden dat hij was aangehouden

en waarom.

1.21. Ten aanzien van de stelling van verzoeker dat zijn aanhouding ook onrechtmatig zou zijn omdat politieambtenaar G. vanuit een impuls zou hebben besloten om tot aanhouding over te gaan, overweegt de Nationale ombudsman het volgende.

1.22. Vast is komen te staan dat de politie voor die avond het eerder besproken bejegeningprofiel - ook wel zerotolerancebeleid genoemd - hanteerde, waarbij er bij strafbare feiten meteen tot aanhouding diende te worden overgegaan. Dat profiel was gekozen vanwege de verwachte drukte en het risico van spanningen en escalatie dat een evenement in het uitgaansgebied normaal gesproken met zich mee brengt. De Nationale ombudsman kan begrijpen dat de politie voor zo'n avond een strikt bejegeningprofiel hanteert om eventuele ongeregeligheden zoveel mogelijk te voorkomen dan wel zo snel mogelijk af te handelen. Maar ook bij zo'n strikt bejegeningprofiel zal de politie bij ieder afzonderlijk geval een afweging moeten maken over de juiste aanpak van dat geval.

De Nationale ombudsman gaat er vanuit dat het bejegeningprofiel, zoals gebruikelijk, voor aanvang van de dienst bij de briefing met alle dienstdoende politiemensen is besproken, zodat zij allen op de hoogte waren van de te hanteren werkwijze. Daarbij heeft de Nationale ombudsman geen reden om te twijfelen aan de verklaringen van de politieambtenaren dat er die avond ook daadwerkelijk sprake was van een onrustige en grimmige sfeer in het zeer drukke uitgaansgebied.

1.23. Kennelijk gaat verzoeker uit van de aanname dat een politieambtenaar eerst moet overleggen met zijn collega's, voordat hij eventueel tot een aanhouding mag overgaan en verwijt hij G. dat hij dit naliet.

De Nationale ombudsman is echter van oordeel dat dit overleg niet vereist is. G. mag als politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening zelfstandig beslissen tot aanhouding als hij zelf feiten en/of omstandigheden waarneemt die daartoe aanleiding geven.

De Nationale ombudsman kan zich situaties voorstellen waarin het aangewezen is en de omstandigheden het wel toelaten om eerst met de directe collega('s) te overleggen. In de gegeven situatie echter, waarbij er sprake was van veel mensen op straat en een onrustige en grimmige sfeer in het uitgaansgebied, ligt het meer voor de hand dat de politieambtenaar gebruik maakt van zijn bevoegdheid om op basis van het voorgeschreven bejegeningprofiel zonder voorafgaand overleg met medesurveillanten over te gaan tot aanhouding bij het waarnemen van een (mogelijk) strafbaar feit.

1.24. Op basis van deze informatie is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie en meer in het bijzonder politieambtenaar G. in de gegeven situatie in redelijkheid kon besluiten om verzoeker aan te houden. Het politie heeft met dit optreden het

behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten - in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid - worden gerespecteerd niet geschonden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Klacht over het gebruikte geweld

Visie van verzoeker

2.1. Verzoeker klaagt over de manier waarop de betrokken politieambtenaren de aanhouding verrichtten. Hij stelt dat zij disproportioneel geweld gebruikten door hem hardhandig van achteren beet te pakken en naar de grond te brengen. Verzoeker verklaart dat hij daardoor kleine wondjes aan zijn hoofd en kneuzingen op zijn lichaam opliep, waarvoor hij geen doktersbehandeling heeft gezocht.

Visie van de korpsbeheerder

2.2. In reactie op de opening van het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de korpsbeheerder weten dat hij deze klacht eveneens niet gegrond acht.

Hij gaf aan dat die avond het gebruikelijke bejegeningprofiel voor uitgaansavonden werd gehanteerd: snel en kordaat ingrijpen om escalaties te voorkomen en direct aanhouden indien niet werd voldaan aan vorderingen om zich te verwijderen. Hij stelde dat verzoeker er niet alleen voor koos om niet te voldoen aan de verschillende, hem duidelijk gedane vorderingen zich te verwijderen, maar vervolgens ook nog besloot om zich te verzetten tegen het optreden van duidelijk herkenbare politieambtenaren. Dit laatste is op zichzelf een strafbaar feit.

Deze omstandigheden brachten de korpsbeheerder ertoe om af te wijken van het advies van de hoofdofficier van justitie om de klacht gegrond te verklaren ten aanzien van het gebruikte geweld.

Lezing van politieambtenaar G.

2.3. In het kader van de interne klachtprocedure verklaarde G. tegenover de Klachtencommissie over dit klachtonderdeel dat hij verzoeker beheerst naar de grond had gebracht om hem onder controle te krijgen. Daarbij kwamen zij samen tussen de statafels terecht. Volgens G. probeerde verzoeker zich los te rukken. G. ontkende met klem dat hij en zijn collega's verzoeker van achteren hadden benaderd. Ook stelde hij dat verzoeker niet met zijn hoofd op de grond had gelegen. G. opperde de suggestie dat verzoeker mogelijk met zijn hoofd tegen de statafels was gevallen.

2.4. Ten behoeve van het onderzoek naar de klacht van verzoeker verklaarde G. op 27 augustus 2010 telefonisch desgevraagd nog het volgende over de wijze van aanhouding.

G. vertelde dat hij een aantal passen naar verzoeker was toegelopen toen deze de belediging uitte. Desgevraagd gaf hij aan dat hij verzoeker in eerste instantie van voren had benaderd. Hij pakte verzoeker daarbij stevig bij diens arm. Dat deed G. om controle over de handen van verzoeker te hebben, niet alleen vanwege de belediging die verzoeker had geuit en de botsing met de collega kort daarvoor, maar ook vanwege de sfeer die er die avond op het plein hing. Daarna sprak G. verzoeker aan en vertelde hem dat hij was aangehouden. G. verklaarde dat verzoeker zich vervolgens probeerde los te trekken en van hem weg probeerde te lopen. G. stelde dat het mogelijk is dat hij verzoeker toen wel van de zijkant dan wel van achteren benaderde, omdat verzoeker zich omdraaide om weg te lopen. G. benadrukte echter dat het op dat moment voor verzoeker al luid en duidelijk was gemeld dat hij was aangehouden. Verzoeker verzette zich weliswaar niet heel heftig tegen zijn aanhouding, maar het was voor G. duidelijk dat hij niet wenste mee te werken.

G. verklaarde dat hij verzoeker vervolgens bij zijn nek had gepakt en hem naar de grond had gebracht om betere controle te krijgen. Op de grond kreeg verzoeker boeien om. G. kon zich herinneren dat er op die plek statafels stonden. Hij gaf aan dat verzoeker niet volledig met zijn gezicht op de grond lag, en dat hijzelf met één knie op de grond zat.

G. gaf stellig aan dat verzoeker bij zijn aanhouding geen zichtbaar letsel had opgelopen, omdat er niets aan verzoeker te zien was.

G. gaf nogmaals aan dat hij verzoeker gecontroleerd naar de grond had gebracht. Hij wees er daarbij op dat hijzelf, als hij dit niet gecontroleerd zou hebben gedaan, immers ook risico zou hebben gelopen om op de grond te vallen.

G. verklaarde dat het gebruikelijk is om arrestanten te boeien in dit soort situaties, waarin er sprake is van een drukke avond in het uitgaansgebied waarbij er al meer aanhoudingen zijn verricht. Dat is niet alleen voor de veiligheid van de politiemensen, maar ook van de aangehouden personen zelf, die vaak onder invloed van drank of drugs zijn.

Lezing van politieambtenaar E.

2.5. In het kader van de interne klachtprocedure verklaarde E. tegenover de Klachtencommissie dat zijn collega G. verzoeker aanhield en dat hij hem daarbij geassisteerd had. E. deed vervolgens de handboeien om bij verzoeker.

2.6. Ten behoeve van het onderzoek naar de klacht van verzoeker verklaarde E. op 27 augustus 2010 telefonisch desgevraagd nog het volgende over de wijze van aanhouding.

E. verklaarde dat G. meteen als eerste naar verzoeker toeliep. Dat was zonder eerst te overleggen. E. liep achter hem om hem te assisteren. Verzoeker was een paar passen van hen verwijderd. E. stelde zich te kunnen herinneren dat G. verzoeker eerst bij de schouder pakte en hem toen aansprak. E. wist niet meer hoe verzoeker daar op reageerde.

Ook kon E. zich niet meer herinneren of verzoeker bij zijn aanhouding tussen de statafels naar de grond werd gebracht. Hij herhaalde dat het een drukke, onrustige avond was geweest met veel aanhoudingen. Daarom stond de aanhouding van verzoeker hem niet meer in detail bij.

E. verklaarde dat verzoeker was geboeid, hetgeen volgens zijn zeggen standaard gebeurt op uitgaansavonden op de K.markt. Dat boeien gebeurde voor zijn eigen veiligheid en die van E. en zijn collega's. E. gaf aan dat verzoeker zeker onder invloed van drank was.

E. verklaarde dat verzoeker zich probeerde los te trekken toen hij werd aangehouden. Dat gebeurde niet heel heftig, maar het was voor E. duidelijk dat verzoeker niet van plan was om mee te bewegen in de richting die de politie hem op wilde geleiden. Hij werkte niet mee aan zijn aanhouding. E. kon zich daarom voorstellen dat verzoeker naar de grond werd gebracht.

Verder verklaarde E. desgevraagd nog dat het aanwezige publiek wel naar de aanhouding keek, maar zich er niet mee bemoeide.

Lezing van politieambtenaren B. en K.

2.7. Ten behoeve van het onderzoek naar de klacht van verzoeker verklaarden B. en K. afzonderlijk van elkaar op 1 september 2010 telefonisch dat zij samen met een collega de aanhouding hadden afgeschermd waardoor zij de aanhouding niet in zijn geheel hadden kunnen volgen.

B. kon zich herinneren dat hij verzoeker op enig moment bij de statafels op de grond had zien liggen en dat hij daar werd geboeid.

K. gaf aan dat het feit dat het erg druk was op straat, waarschijnlijk meespeelde bij de afweging om verzoeker naar de grond te brengen en hem te boeien. Het is volgens K. wenselijk om een arrestant in omstandigheden zoals die avond op de K.markt, snel onder controle te brengen. De aanhouding was snel gedaan, omdat er geen sprake was van een grote worsteling, aldus K. Het aanwezige publiek keek wel naar de aanhouding, maar probeerde niet om zich ermee te bemoeien.

Visie van de hoofdofficier van justitie te Arnhem

2.8. In het kader van de interne klachtbehandeling werd de hoofdofficier van justitie op 14 januari 2009 verzocht om te reageren op het concept-afdoeningsbesluit van de korpsbeheerder. Hij adviseerde de korpsbeheerder in zijn brief van 16 februari 2009 om de klacht over het geweldgebruik gegrond te verklaren. Hij gaf aan dat zijns inziens de aanhouding op een andere manier had moeten plaatsvinden. Aan verzoeker had eerst de mededeling moeten worden gedaan dat hij was aangehouden en waarom. Van de kant van de politie was dit ook toegegeven, aldus de hoofdofficier van justitie.

2.9. In zijn reactie van 23 november 2009 op de opening van het onderzoek van de Nationale ombudsman naar de klacht van verzoeker, herhaalde de hoofdofficier van justitie bovenstaand standpunt. Hij voegde daaraan toe dat naar zijn mening bovendien niet was gebleken van een noodzaak tot geweldstoepassing. Er was volgens hem dan ook niet voldaan aan het subsidiariteitsvereiste.

Reactie van verzoeker op het standpunt van de korpsbeheerder en de verklaringen van de betrokken politieambtenaren

2.10. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder en de verklaringen van de betrokken politieambtenaren benadrukte verzoeker op 29 oktober 2010 nogmaals zijn standpunt dat hij van achteren door G. werd benaderd, waardoor hij de agent op dat moment niet kon zien. Hij stelt dan ook dat er geen sprake was van verzet tegen het optreden van een duidelijk herkenbare politieambtenaar.

Verder merkte hij op dat de politie kennelijk tegenover de hoofdofficier van justitie heeft erkend dat de aanhouding van verzoeker op een andere manier had moeten plaatsvinden. In de reactie van de korpsbeheerder en de verklaringen van de betrokken politieambtenaren aan de Nationale ombudsman is dit volgens verzoeker echter niet terug te vinden.

Voor wat betreft de verklaring van G. dat hij zeker was van het feit dat verzoeker geen letsel, althans niet zichtbaar, had opgelopen bij de aanhouding, stelt verzoeker dat hij kan begrijpen dat G. de op zich wel zichtbare schrammen en wondjes achter zijn oor en op zijn achterhoofd niet had kunnen zien. G. had zich echter ook bewust moeten zijn van het feit dat kneuzingen niet direct zichtbaar zijn, aldus verzoeker. Verder stelt verzoeker dat de aanhouding allesbehalve gecontroleerd verliep, mede vanwege het feit dat G. uit een impuls handelde.

Beoordeling

2.11. Ook deze klacht toetst de Nationale ombudsman aan het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op lichamelijke integriteit is een grondrecht dat door de Grondwet en internationale verdragen wordt beschermd (zie Achtergrond, onder 5. en 6.) Het gebruik van geweld tegen personen betekent een inbreuk op dit grondrecht. Een politieambtenaar die in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening handelt, is bevoegd geweld te gebruiken wanneer dit noodzakelijk is en een minder ingrijpend middel niet voor handen is. Het geweld dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

2.12. Onder 1.23. heeft de Nationale ombudsman geoordeeld dat de politie verzoeker mocht aanhouden. Dat betekent dat de betrokken politieambtenaren in de rechtmatige

uitoefening van hun bediening waren. In dat geval mag een politieambtenaar, binnen de hierboven geformuleerde grenzen, bij een aanhouding geweld gebruiken.

2.13. Om te kunnen beoordelen of er sprake was van het gebruik van geweld en zo ja, van welke mate van geweld, moet eerst worden vastgesteld wat de feitelijke gang van zaken was.

2.14. Ten aanzien van de vraag van welke kant politieambtenaar G. verzoeker in eerste instantie benaderde en beetpakte, staan de verklaringen tegenover elkaar. Verzoeker verklaart stellig dat hij hardhandig van achteren werd beetgepakt, waardoor hij niet kon zien dat het een politieambtenaar was die hem vasthield. Hij probeerde zich daarom los te trekken.

Betrokken ambtenaar G. daarentegen verklaart eveneens stellig dat hij verzoeker niet van achteren beetpakte, maar hem in eerste instantie van voren benaderde en hem stevig bij de arm pakte om controle over de handen van verzoeker te verkrijgen, waarna hij hem aansprak. Pas toen verzoeker zich probeerde los te trekken en zich omdraaide om van G. weg te lopen, zou G. hem mogelijk van de zijkant dan wel van achteren hebben vastgepakt.

Uit de verklaringen van de andere betrokken ambtenaren valt op dit punt niet af te leiden van welke kant G. verzoeker benaderde.

De Nationale ombudsman is niet gebleken van feiten en/of omstandigheden op grond waarvan meer waarde moet worden gehecht aan één van de verklaringen. Hij kan dus niet vaststellen of G. verzoeker van achteren of van voren benaderde.

2.15. De Nationale ombudsman gaat er overigens wel vanuit dat politieambtenaar G. heeft nagelaten om verzoeker (voldoende duidelijk) mede te delen dat hij was aangehouden. Niet alleen verklaart verzoeker dat G. dit heeft nagelaten, ook uit de reacties van de korpsbeheerder en het hoofdofficier van justitie blijkt dat de betrokken politieambtenaar op enig moment zou hebben aangegeven dat hij mogelijk was vergeten om verzoeker mede te delen dat hij was aangehouden en waarom. Uit het advies van de Klachtencommissie valt bovendien op te maken dat G. tegenover de Klachtencommissie heeft verklaard dat hij weliswaar niet had gezegd tegen verzoeker dat hij werd aangehouden, maar dat het wel duidelijk was dat hij, verzoeker, met de politie te maken had. Aan de verklaring van G. tegenover de Nationale ombudsman dat hij verzoeker eerst bij de arm beetpakte en hem daarna aansprak en vertelde dat hij was aangehouden, hecht de Nationale ombudsman geen waarde, nu deze in strijd is met diens eerdere verklaringen op dit punt.

2.16. Op grond van de verkregen informatie bestaat bij de Nationale ombudsman de indruk dat de politieambtenaren "op scherp" stonden, niet alleen vanwege het eerdere voorval tussen B. en verzoeker maar ook door het feit dat de grimmige sfeer in het uitgaansgebied

al had geleid tot verschillende aanhoudingen en opstootjes. De Nationale ombudsman heeft daarvoor begrip en kan zich gezien de omstandigheden die avond ook vinden in de keuze van de politie voor een zerotolerance-aanpak.

Echter, ook in het geval van een zerotolerance-beleid geldt dat het een vereiste van professionaliteit is dat politiemensen in beginsel moeten proberen om escalatie van een situatie te voorkomen. De Nationale ombudsman meent daarom dat G., ook of zelfs juist in de geschetste omstandigheden, een ander aanpak had moeten kiezen. Door verzoeker eerst vast te pakken en daarna pas aan te spreken, riskeerde G. immers de kans dat verzoeker zou proberen zich los te trekken waardoor G. eerder genoodzaakt zou zijn om geweld te gebruiken teneinde verzoeker onder controle te krijgen. Deze escalatie had mogelijk voorkomen kunnen worden indien G. verzoeker eerst had medegedeeld dat hij was aangehouden wegens belediging van een politieambtenaar. Door dat na te laten, bracht G. zichzelf in de situatie dat hij geweld moest gebruiken om verzoeker onder controle te brengen. Het feit dat de aanhouding en het naar de grond brengen van verzoeker plaatsvond tussen statafels, heeft ongetwijfeld bijgedragen aan het lichte letsel dat verzoeker opliep. De gestelde noodzaak om geweld te gebruiken was echter het gevolg van de wijze waarop verzoeker in eerste instantie werd benaderd.

De Nationale ombudsman kan zich dan ook vinden in het standpunt van de hoofdofficier van justitie dat de aanhouding op een andere wijze had moeten plaatsvinden.

2.17. Wanneer verzoeker na het aanspreken, en het vervolgens aanzeggen van de aanhouding, alsnog zou hebben geprobeerd om zich te onttrekken aan zijn aanhouding, dan had G. naar het oordeel van de Nationale ombudsman voldoende reden gehad om verzoeker met het gebruik van (enig) geweld aan te houden. Overigens blijkt uit de verklaringen van zowel verzoeker als de politieambtenaren dat verzoeker zich niet heel heftig heeft verzet tegen zijn aanhouding.

2.18. Gelet op het voorgaande is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie en meer in het bijzonder politieambtenaar G. in de gegeven situatie had moeten kiezen voor een andere, minder escalerende aanpak. Door dat na te laten, heeft de politie met dit optreden het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten - in dit geval het recht op lichamelijke integriteit - worden gerespecteerd geschonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van het regionale politiekorps Gelderland-Midden is:

- niet gegrond ten aanzien van de klacht dat verzoeker ten onrechte is aangehouden; en

- gegrond ten aanzien van de wijze van aanhouding, wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste dat het grondrecht op lichamelijke integriteit wordt gerespecteerd.

Onderzoek

Op 7 en 28 juli 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Gelderland-Midden te Arnhem. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Gelderland-Midden (de burgemeester van de gemeente Arnhem), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werden de betrokken ambtenaren telefonisch gehoord.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor politieoptreden werd de hoofdofficier van justitie te Arnhem ook gevraagd om zijn zienswijze op de klacht kenbaar te maken. De hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen, behalve een opmerking van betrokken ambtenaar G. De reactie van betrokken ambtenaar G. gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen.

Verzoeker, de hoofdofficier van justitie en de andere drie betrokken ambtenaren gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Verzoekschrift van verzoeker van 7 juli 2009 met bijlagen;
2. Politieklachtdossier met daarin:
 - het advies van de Commissie voor de Politieklachten van 31 december 2008;
 - het oordeel van de korpsbeheerder van 10 februari 2009;
 - de klachtrapportage van de klachtenfunctionaris van 29 juli 2008;

- processen verbaal en mutaties;

3. Standpunt van de hoofdofficier van justitie te Arnhem van 23 november 2009 met bijlage;

4. Standpunt van de korpsbeheerder van 1 december 2009;

5. Verklaring van betrokken ambtenaar E. van 27 augustus 2010;

6. Verklaring van betrokken ambtenaar G. van 27 augustus 2010;

7. Verklaring van betrokken ambtenaar B. van 1 september 2010;

8. Verklaring van betrokken ambtenaar K. van 1 september 2010;

9. Reactie van verzoeker van 29 oktober 2010.

Achtergrond

1. Artikel 27, eerste lid Wetboek van Strafvordering (Sv)

"1. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

2. Artikel 53, eerste lid Sv

"1. In geval van ontdekking op heterdaad is ieder bevoegd de verdachte aan te houden."

3. Artikel 266 Wetboek van Strafrecht (Sr)

"1. Elke opzettelijke belediging die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt, hetzij in het openbaar mondeling of bij geschrift of afbeelding, hetzij iemand, in zijn tegenwoordigheid mondeling of door feitelijkheden, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding, aangedaan, wordt, als eenvoudige belediging, gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie,

2. Niet als eenvoudige belediging strafbaar zijn gedragingen die ertoe strekken een oordeel te geven over de behartiging van openbare belangen, en die er niet op zijn gericht ook in ander opzicht of zwaarder te grieven dan uit die strekking voortvloeit."

4. Artikel 267 Sr

"De in de voorafgaande artikelen van deze titel bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien de belediging wordt aangedaan aan:

1°. het openbaar gezag, een openbaar lichaam of een openbare instelling;

2°. een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening;

3°. het hoofd of een lid van de regering van een bevriende staat."

5. Artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, van zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

6. Artikel 11 Grondwet

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

22

2009.06399

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

de Nationale ombudsman